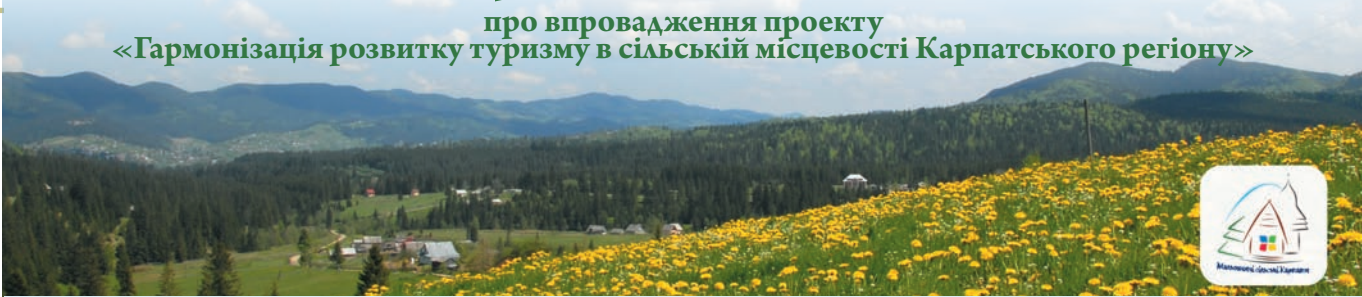

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

про впровадження проекту
«Гармонізація розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону»

АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ
КАРПАТСЬКИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Марія Ковалів

Заступник голови Ради Асоціації економічного розвитку Івано-Франківщини, керівник проекту

У 2010-2012 роках Асоціацією економічного розвитку Івано-Франківщини впроваджено проект «Гармонізація розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону» у співпраці з управлінням зовнішніх економічних зв'язків і туризму Івано-Франківської обласної державної адміністрації, Центром розвитку малого та середнього бізнесу Марамуреського повіту (Румунія) та Карпатським фондом – Україна в рамках Програми прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна 2007-2013.

Передумовами успішності впровадження проекту став значний досвід Асоціації економічного розвитку Івано-Франківщини й налагоджена тісна співпраця з партнерами та учасниками проекту. Так, за 15 років діяльності (Асоціація створена у 1997 році) розроблено 18 проектів у сфері розвитку туристичної індустрії, формування ефективної регіональної туристичної політики, створення нових туристичних продуктів, підвищення якості туристичних послуг, розбудови системи маркетингових послуг і просування туристичних продуктів та послуг.

Для цільового Регіону проекту розвиток туризму є пріоритетним, як в соціально-економічному розвитку прикордонних областей України (Івано-Франківської області, так і Румунії (повіту Марамуреш). Регіон займає територію близько 33,0 тис. кв. км з населенням 3140 тисяч осіб, з яких 1800 тисяч або 57,3% від загальної чисельності населення проживає в сільській місцевості. Враховуючи той факт, що більше половини населення Регіону проживає в сільській місцевості, розвиток туризму має особливе значення для Регіону. Об'єктивно, Регіон має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та міжнародного туризму, в силу свого географічного положення та рельєфу, сприятливого клімату, багатой історичної та культурної спадщини. Актуальним на сьогодні для підтримки розвитку туризму в сільській місцевості Регіону, просування його туристичних продуктів на внутрішньому і міжнародному туристичному ринку, є впровадження адаптованої до Європейських інтеграційних процесів місцевої політики розвитку туризму, систем та процедур, що відповідають чинному Європейському законодавству та політиці ЄС. Рівноправне членство Румунії у ЄС сприяло в отриманні міжнародної нормативно-правової бази у галузі туризму, що дає можливість покращити відповідну систему в Україні.

Мета проекту «Гармонізація розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону» – сприяння соціально-економічному розвитку сільських громад Карпатського євrorегіону на основі впровадження ефективної місцевої політики, дієвих механізмів підтримки розвитку та маркетингу туристичної індустрії в межах прикордонних територій України (Івано-Франківська область) та Румунії (повіт Марамуреш).

Основні заходи проекту: формування спільної місцевої туристичної політики у відповідності до практики ЄС шляхом розробки та впровадження Стратегії розвитку Карпатського села й дієвої системи транскордонного маркетингу

туристичних послуг; сприяння збереженню природної та культурної спадщини Карпатського євrorегіону шляхом створення спільного туристичного продукту «Мальовничі сільські Карпати»; підвищення конкурентоспроможності сільських територій Карпатського євrorегіону через впровадження Карпатського туристичного паспорту; підвищення рівня навиків і знань фахівців туристичної індустрії шляхом проведення Школи з питань розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону та розбудова спільного інформаційного й маркетингового простору та більш позитивного іміджу Карпатського євrorегіону на регіональних та міжнародних ринках.

Здійснені у рамках проекту заходи забезпечили налагодження тісної співпраці між представниками України та Румунії в сфері регіонального співробітництва розвитку туристичної індустрії, створенні системи розвитку та маркетингу туристичних послуг українсько-румунських прикордонних територій регіону.

Для ефективного впровадження проекту було створено Наглядову раду проекту, проведено 4 зустрічі Наглядової ради; сформовано 2 експертні групи проекту (в Україні та Румунії) та проведено 5 засідань експертних груп; організовано та проведено: 2 конференції (81 учасників – інавгураційна конференція 1 березня 2011 року за участю 41 осіб та підсумкова конференція 23 листопада 2012 року за участю 40 осіб); 4 круглих столи (109 учасників 30 листопада 2011 року в Україні за участю 40 осіб, 2 грудня 2011 року в Румунії за участю 21 осіб, 17 жовтня 2012 року в Україні за участю 28 осіб та 30 жовтня 2012 року в Румунії за участю 20 осіб); 4 фокус-групи (91 учасників – 25 листопада 2011 року в Україні за участю 22 осіб, 8 грудня 2011 року в Румунії за участю 28 осіб, 3 жовтня 2012 року в Україні за участю 20 осіб, 6 листопада 2012 року в Румунії за участю 21 осіб).

Для формування ефективної політики в рамках проекту здійснено **аналітичне дослідження**, яке охоплює нормативно-правову базу, діючі законодавчі акти, статистичні дані, тенденції розвитку світового туризму, стандарти в сфері туризму регіонів-партнерів та їх відповідності до політики ЄС, визначення ролі та місця туризму в соціально-економічному розвитку місцевих громад. Проведене дослідження дало можливість здійснити оцінку щодо стану та тенденцій розвитку туризму у сільських громадах Карпатського регіону. Видано та розповсюджено

друковане видання на українській та румунській мовах, а саме: аналітичне дослідження з вивчення стану і тенденцій розвитку туризму в сільських громадах Карпатського регіону (4000 примірників).

У рамках проекту проведено **соціологічне дослідження**, яке охопило опитуванням 300 приватних туристичних садиб та 2000 туристів в цільових регіонах проекту. На основі соціологічного дослідження визначені пріоритетні напрямки розвитку туризму в Карпатському селі, стратегічні туристичні продукти та послуги

ги, очікування сільського населення щодо розвитку підприємництва, навчальних програм й міжсекторної співпраці, вимоги і очікування туристів щодо якості послуг, нових туристичних продуктів і послуг, отримання інформації. Видано та розповсюджено друковане видання на українській та румунській мовах, а саме: Соціологічне дослідження якості надання туристичних послуг у сільській місцевості Карпатського регіону (4000 примірників).

Проведений **маркетинговий аудит** туристичних послуг у сільській місцевості, залучених до проекту регіонів України та Румунії, дає можливість вивчити ринок надання туристичних послуг в Карпатському євро регіоні, цінову політику, перспективу створення та просування спільних українсько-румунських туристичних продуктів. Видано та розповсюджено друковане видання на українській та румунській мовах, а саме: Маркетинговий аудит туристичних послуг у сільській місцевості Карпатського регіону (4000 примірників).

На основі проведених комплексних аналітичного, соціологічного дослідження та маркетингового аудиту розроблено **Стратегію розвитку карпатського села**. Стратегія розвитку карпатського села стала основою для подальшої реалізації довгострокових проектів і програм у побудові транскордонного та регіонального співробітництва з метою зміцнення Карпатського села як туристичної дестинації. Видано та розповсюджено друковане видання на українській та румунській мовах, а саме: Стратегія розвитку карпатського села (4000 примірників).

Напрацьовані документи обговорено і схвалено на засіданнях експертних груп проекту, робочих зустрічах партнерів проекту та Наглядовій раді проекту.

Важливою складовою проекту є формування та просування **спільного українсько-румунського туристичного продукту «Мальовничі сільські Карпати»**, покращення конкурентоздатності Карпатського євро регіону та його іміджу на ринку Європи; забезпечення зростання зайнятості населення в туристичній сфері; покращення інформаційного простору в сфері туризму Карпатського євро регіону. Так, створений пілотний туристичний продукт «Мальовничі сільські Карпати» дає змогу поживати розвиток туризму в сільській місцевості, налагодити співпрацю між надавачами туристичних послуг Регіону, інтегрувати культурно-етнічні особливості в туристичну пропозицію Карпатського євро регіону.

Підготовлено базу даних культурних і мистецьких подій в регіоні та опрацьовано **Карпатський календар подій культури і мистецтва**. Розробка та розповсюдження серед учасників цільового туристичного ринку Карпатського календаря подій (на трьох мовах: українській, англійській та румунській 11000 примірників) разом з базою даних культурних і мистецьких подій Карпатського села, з наявними пакетами пропозиції турами для відвідання культурно-мистецьких акцій та заходів в регіоні сприяє продовженню терміну перебування туриста в Карпатському євро регіоні. Інтеграція таких заходів у туристичний продукт дає можливість залучити широке коло представників сільських громад до діяльності у сфері туризму, а також сприяє збереженню місцевої автентики, культури, традицій та звичаїв регіону.

Розроблені та розповсюджені в рамках проекту **Правила поведінки туристів в Карпатах** (на українській та румунській мовах 30000 примірників), сприяють зменшенню негативного впливу неорганізованого масового туризму на екологію Карпат.

Спільний туристичний продукт «Мальовничі сільські Карпати», Карпатський календар подій культури і мистецтва та Правила поведінки туристів в Карпатах обговорено та схвалено на зустрічах партнерів проекту та Наглядовій раді проекту.

З метою об'єднання учасників туристичного ринку Регіону в рамках проекту запроваджено **Карпатський туристичний паспорт** із залученими до його дії надавачів туристичних послуг з високими стандартами якості послуг. Компоненти Карпатського туристичного паспорта (тримовна брошура про Карпатський туристичний паспорт (видано та розповсюджено 10000 примірників), пластикова картка (видано та розповсюджено 8000 пластикових карток) та тримовний каталог учасників мережі Карпатського туристичного паспорта (видано та розповсюджено 8000 примірників)) за допомогою системи надання знижок в закладах розміщення будуть приваблювати туристів до цільової території проекту.

На експертній групі проекту 11 вересня, фокус-групі 3 жовтня та круглому столі 17 жовтня 2012 року розглянуто, обговорено та схвалено Концепцію Дисконтної програми лояльності «Карпатський туристичний паспорт» та договір про співпрацю з учасниками мережі Карпатського туристичного паспорта.

Створений в рамках проекту **Карпатський центр розвитку туризму** при Асоціації економічного розвитку Івано-Франківщини проводитиме дослідження і аналіз розвитку туризму, сприятиме діяльності мережі туристично-інформаційних центрів, створенню та просуванню регіональних туристичних продуктів, підвищенню їх якості та інше.

Школа з питань розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону

Туристична діяльність, зокрема – розвиток туризму на селі, особливо потребує підвищення рівня знань та професійних навичок місцевих мешканців і учасників туристичного ринку, оскільки передбачає постійне спілкування з туристами на всіх стадіях формування, просування та реалізації туристичного продукту. Забезпечення відповідної якості обслуговування туристів потребує навчання та підвищення кваліфікації персоналу до відповідних сучасних стандартів. З цієї метою у рамках проекту розроблено 8 навчальних модулів для учасників Школи з питань розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону: 1 –

Нормативно-правові засади провадження діяльності у сфері сільського туризму в Україні; 2 – Основи гостинності та якості послуг у сільському зеленому туризмі; 3 – Стандартизація, сертифікація та категоризація готельних та неготельних закладів розміщення; 4 – Основні та додаткові послуги у сільському зеленому туризмі; 5 – Створення позитивного іміджу бізнесу у сільському зеленому туризмі; 6 – Ідентифікація туристичного продукту; 7 – Маркетинг та реклама у сільському зеленому туризмі; 8 – Основи підприємництва та бізнес-планування у сільському туризмі.

З 14 до 21 жовтня 2012 року проведено Школи з питань розвитку туризму в сільській місцевості Карпатського регіону в Яремче – мальовничому гірському населеному пункті Івано-Франківської області України, який є одним із центрів

розвитку сільського туризму та характеризується динамічним розвитком туристичної галузі в Карпатському єврорегіоні.

Мета Школи – підвищення рівня знань та професійних навичок учасників туристичного ринку для покращення рівня якості туристичних послуг.

У Школі протягом 8 днів навчалися близько 50 учасників із різних районів Івано-Франківської області України та повіту Марамуреш Румунії, серед яких власники і представники приватних садиб, туристичних асоціацій та громадських організацій регіонального й місцевого рівнів, які своєю діяльністю сприяють комплексному розвитку сільської місцевості. Учасники, що навчалися в Школі, відзначилися, як високоосвічені фахівці в галузі розвитку сільського туризму й своєю активною участю підтвердили важливість та значимість для їхньої роботи знань, отриманих під час школи.

Процес навчання в Школі проводили 11 лекторів із України і Румунії та супроводжували 2 фасилітатори.

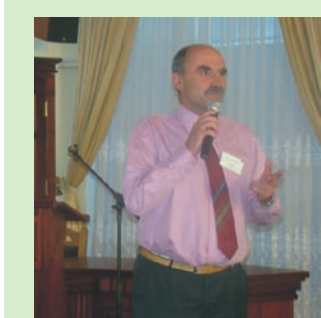
Учасники Школи ознайомились з теоретичним курсом, а саме: із нормативно-правовими засадами здійснення туристичної діяльності в Україні та Румунії; Концепцією розвитку сільського туризму в Європі; Стратегією розвитку карпатського

села; основами підприємництва та бізнес-планування у сільському туризмі; основами гостинності та якості послуг; стандартизацією, сертифікацією та категоризацією готельних та неготельних закладів розміщення; основними та додатковими послугами в сільському туризмі; створенням позитивного іміджу бізнесу; ідентифікацією туристичного продукту та формуванням конкурентоспроможного туристичного продукту; спільним українсько-румунським туристичним продуктом «Мальовничі сільські Карпати»; маркетингом туристичних послуг та ін.

У рамках Школи здійснено презентацію кращих практик діяльності туристичних садиб та туристично-інформаційних центрів (пунктів) в Україні та Румунії наступними учасниками Школи:

Борлеан Іоан – власник садиби «Традиційний будинок Борлеанів» (Румунія), **Анатолій Пахар** – власник садиби «Біла річка» (Україна), **Турда Іоан** – власник садиби «Кемпінг Поієні» (Румунія), **Лілія Гладіш** – власник садиби «Прутєць» (Україна) та **Годор Ана Марія** – представник садиби «Доіна» (Румунія), **Василь Кобилюк** – ТІЦ у с-ще Верховина та **Наталія Кульчицька** – ТІП у с. Татарів.

Учасники Школи, окрім теоретичних знань під час школи, лекцій, дискусій, обміну досвідом, презентацій про розвиток сільського туризму в Україні та Румунії та роботи в робочих групах, практичних заняттях, мали змогу ознайомитися з практичним досвідом діяльності туристичних об'єктів та розвитком сільського туризму в Івано-Франківській області України протягом дводенних навчальних турів.

За результатами навчальних турів учасниками Школи було підготовлено презентації з детальною характеристикою та аналізом розвитку туристичних об'єктів у регіоні, пропозиціями щодо перспектив розвитку та покращення їхньої діяльності, а також туристичних продуктів та їх просування на ринку Європи.

За результатами навчання, учасники Школи були нагороджені дипломами.

Високий рівень організації та проведення навчання отримав позитивні відгуки та високу оцінку, як зі сторони органів державної влади та місцевого самоврядування, провідних туристичних організацій, які були запрошені на відкриття Школи, так і безпосередньо від учасників Школи, про що свідчить оцінювальна анкета та подяки.

Відповіді учасників Школи в оцінювальній анкеті, свідчать про наміри застосування отриманих знань та досвіду під час Школи і мають перспективи щодо їх впровадження.

Розбудова спільного інформаційного та маркетингового простору

З метою забезпечення безперебійної роботи мережі сформована база даних та розроблено інтерактивний туристичний веб-портал ruralcarpathians.com.

Проектом також створено та поширено низку промоційних матеріалів (Карпатський туристичний паспорт та тримовний каталог учасників мережі Карпатського туристичного паспорту, тримовна туристична брошура про регіон (видано та розповсюджено 10000 примірників); тримовна туристична карта регіону (видано та розповсюджено 10000 примірників)), що покращить інформування туристів про регіон.

Туристично-інформаційні центри та інші учасники мережі забезпечені інформаційними стендами та промоційними матеріалами.

Впроваджені заходи проекту сприятимуть соціально-економічному розвитку сільської місцевості, розширенню і зміцненню туристичного сектору, внаслідок чого зростатиме кількість туристів в регіоні, збільшиться термін перебування туристів у сільській місцевості, а також посилиться увага громадськості до необхідності збереження природи та культурної самобутності регіону.

 Асоціація економічного розвитку Івано-Франківщини

 Програма прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна

Програма фінансована з фондів Європейського Союзу

АЕРІФ – обласна громадська організація, метою діяльності якої є сприяння економічному і соціальному розвитку Івано-Франківської області та її територіальних громад.

АЕРІФ є співзасновником та членом Асоціації агентств регіонального розвитку України; членом мережі НДО Центральної та Східної Європи (CEE Citizen Network); співзасновником Регіонального туристично-інформаційного центру.

За 15 років діяльності (створена у 1997 році) АЕРІФ розроблено та впроваджено 59 проектів у галузі економічного і соціального розвитку Івано-Франківщини та її територіальних громад. З них, 18 проектів у сфері розвитку туристичної індустрії, формування ефективної регіональної туристичної політики.

Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Дністровська, 26,
www.aedif.if.ua,
www.ruralcarpathians.com

Загальна мета програми полягає в активізації і поглибленні співробітництва в екологічній, соціальній та економічній сфері між Закарпатською, Івано-Франківською та Чернівецькою областями України та прилеглих територій Угорщини, Румунії та Словаччини. «Європейський Союз створився 27-ма Державами-учасниками, які вирішили поступово об'єднати свої ноу-хау, ресурси та долі. Разом, протягом періоду розширення в 50 років, вони збудували зону стабільності, демократії і сталого розвитку, підтримуючи культурну різноманітність, толерантність та свободи особистостей. Європейський Союз ділиться своїми досягненнями та цінностями з країнами і людьми за межами його кордону».

Європейська Комісія є виконавчим органом ЄС.
Програма трансграничного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна, Спільний Технічний Секретаріат (СТС), компанія ВАТІ,
Адреса: 1016, Будапешт, вул. Геллертхедь, 30-32, Угорщина
www.huskroua-cbc.net